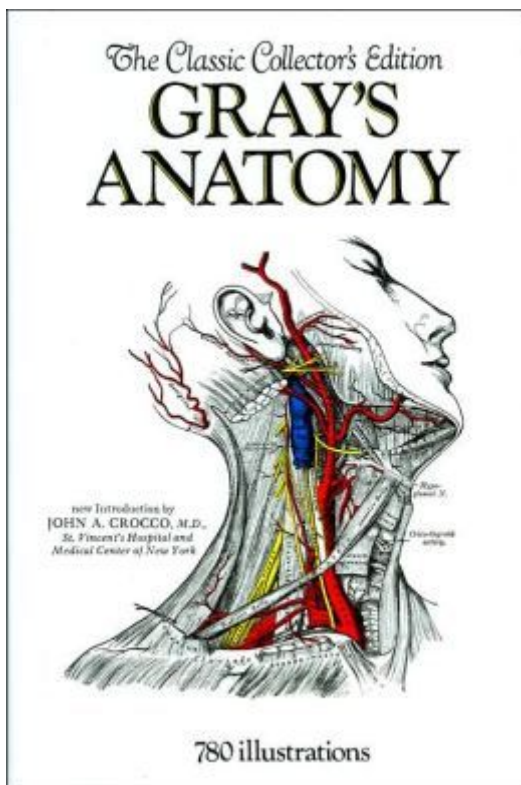

Αλληλεπίδραση Επιστήμης και Ζωγραφικής

1. Henry Gray “Gray’s Anatomy”, Jean Michel Basquiat “Versus Medici” και “Pharynx”

Ο καλλιτέχνης Jean Michel Basquiat (1960-1988) ξεκίνησε 17 ετών να σχεδιάζει γκράφιτι στο μετρό της Νέας Υόρκης, υπογράφοντας ως SAMO. Τη δεκαετία του 80 έκανε εκθέσεις σε διεθνή μουσεία και γκαλερί, σε όλον τον κόσμο, ενώ έγινε γνωστός ως εκφραστής ενός πρωτόγονου νεο-εξπρεσιονισμού που αποθεώθηκε στα έργα του. Επηρεάστηκε από το κλασικό έργο του Henry Gray “Gray’s Anatomy”, ιατρικό εγχειρίδιο, μια προσπάθεια απλουστευμένης παρουσίασης της ανατομίας του ανθρώπινου σώματος, για τους φοιτητές της ιατρικής, που τού χάρισε η μητέρα του σε ηλικία 6 ετών. Παρατίθεται το εξώφυλλο του βιβλίου και το έργο του καλλιτέχνη.

(1) “Gray’s Anatomy”, Henry Gray
Πηγή: <https://rb.gy/jtw1x6>

(2) “Versus Medici”, Jean Michel Basquiat
Πηγή: <https://rb.gy/edhmwo>

(3) Pharynx, Jean Michel Basquiat
Πηγή: <https://rb.gy/6osf8t>

Δραστηριότητες

1. Να παρατηρήσετε την εικόνα στο εξώφυλλο του βιβλίου του Henry Gray (1) και τους δύο πίνακες του Basquiat (2), (3). Εντοπίζετε επιρροές από το επιστημονικό πεδίο της ανατομίας στο καλλιτεχνικό έργο; Πώς αποδίδει ο καλλιτέχνης την ανθρώπινη φιγούρα;
2. Το έργο (2) ονομάζεται “Versus Medici”. Να συζητήσετε τον τίτλο του έργου, σε σχέση με το εικαστικό αποτέλεσμα.
3. Να παρατηρήσετε τους πίνακες του Basquiat και να συζητήσετε την εντύπωση που σας προκαλεί ο τρόπος που σχεδιάζει ο καλλιτέχνης, λαμβάνοντας υπόψη σας πως έχει ασχοληθεί επίσης με γκράφιτι.
4. Στο δεύτερο έργο του Basquiat ο καλλιτέχνης δίνει τον τίτλο “Pharynx” και στην αριστερή κάτω πλευρά σημειώνει τους ιατρικούς όρους BLOOD, FECES, URINE, MUCOS, BILE, (αίμα, περιττώματα, ούρα, βλεννογόνο, χολή). Τι προσπαθεί να πετύχει με αυτό; Ποια εντύπωση σας προκαλεί το έργο;

2. “Anatomies”, “Woman with floral anatomy” lithography, Galatea of the Spheres

Salvador Dali (1904-1989), Ισπανός ζωγράφος, μία από τις σημαντικότερες μορφές του 20ου αιώνα. Επηρεάστηκε καλλιτεχνικά από το ριζοσπαστικό κίνημα του Ντανταϊσμού και τον Πικάσο και ακολούθησε τον υπερρεαλισμό στο καλλιτεχνικό του έργο. Χρησιμοποίησε στην τέχνη του ονειρικές και φανταστικές καταστάσεις για να δημιουργήσει τα «τοπία» του εσωτερικού του κόσμου, πριν αποδοθούν στον καμβά.

I. “Anatomies” και “Woman with floral anatomy” lithography

“Anatomies” Salvador Dali
Πηγή: <https://rb.gy/slh0wz>

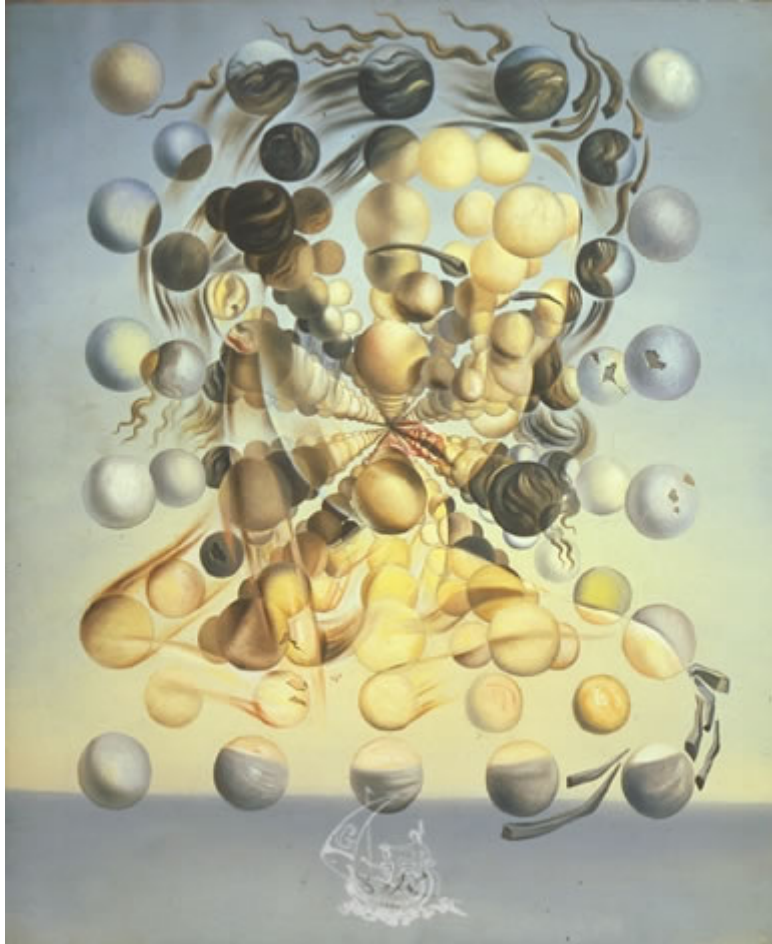
“Woman with floral anatomy” lithograph, Salvador Dalí
Πηγή:<https://rb.gy/wxbwvt>

Δραστηριότητες

1. Γιατί ο καλλιτέχνης δίνει τον χαρακτηρισμό “anatomies” στα έργα του; Από ποιο επιστημονικό πεδίο επηρεάζεται; Στο πρώτο έργο με τις γυναικείες φιγούρες αφαιρεί στοιχεία του ανθρώπινου σώματος. Σε τι δίνει έμφαση; Πού διαφέρουν μεταξύ τους οι φιγούρες;
2. Να σχολιάσετε τον τίτλο του δεύτερου έργου “woman with floral anatomy” σε σχέση με το εικαστικό αποτέλεσμα. Γιατί ο καλλιτέχνης έδωσε αυτόν τον τίτλο στο έργο, κατά τη γνώμη σας;
3. Να επιλέξετε ένα από τα δύο έργα και να γράψετε μια σύντομη κριτική (βλ. [κριτική έργου τέχνης Έκφραση Έκθεση Β΄ Λυκείου](#))

II. Galatea of the Spheres.

Από τα τελευταία έργα του Dali. Συνδυάζει τον σουρεαλισμό του καλλιτέχνη με τις επιστημονικές αναφορές των μέσων του 20ου αιώνα. Γοητευμένος από το άτομο και την πυρηνική φυσική δημιούργησε αυτό το έργο, που αντανάκλα την ιδέα πως ολόκληρο το σύμπαν αποτελείται από άτομα, και μικρά σύμπαντα, μεταξύ των οποίων υπάρχει χώρος και κενό και που στο συγκεκριμένο έργο πλαισιώνουν το γυναικείο πρόσωπο.

Galatea of the Spheres

Πηγή: <https://rb.gy/dqui1j>

Δραστηριότητες

1. Αφού λάβετε υπόψη σας την επιρροή από την πυρηνική φυσική, να παρατηρήσετε το έργο και να συζητήσετε για το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα, π.χ. το χρώμα, την πυκνότητα των στοιχείων που απεικονίζονται, το πρόσωπο και ό,τι άλλο σας κάνει εντύπωση.
2. Να δημιουργήσετε ένα κολάζ που να έχει επηρεαστεί καλλιτεχνικά από ένα σύγχρονο επίτευγμα της επιστήμης ή από ένα γεγονός με επιστημονική αντανάκλαση π.χ covid-19. Μπορείτε, αν θέλετε, να χρησιμοποιήσετε το [canva](https://www.canva.com/)

3. “Science and Charity”, Pablo Picasso (1881-1973)

Η εξοικείωση με τον πρωτοποριακό μοντερνισμό του Pablo Picasso, με τον οποίο έγινε γνωστός ο καλλιτέχνης, αφήνει έκπληκτους τους αναγνώστες των πρώτων έργων του. Το “Science and Charity”(1897) δημιουργήθηκε από τον ζωγράφο, όταν ήταν σε ηλικία 15 ετών, κατά τη διάρκεια μιας επιδημίας χολέρας στην πατρίδα του. Έργο ρεαλιστικό που αναδεικνύει την επαγγελματική εξουσία του γιατρού, χαρακτηριστικό μοτίβο εκείνης της περιόδου.

“Science and Charity”, Pablo Picasso Πηγή:<https://www.pablo-ruiz-picasso.net/work-11.php>

Δραστηριότητες

1. Να παρατηρήσετε τον πίνακα, τι βλέπετε; (χώρος, γεγονός που αποδίδει ο καλλιτέχνης, πρόσωπα, χρώματα, φωτισμός). Έπειτα να συζητήσετε για τη «γλώσσα του σώματος» και το ύφος/έκφραση των προσώπων, καθώς και τα συναισθήματα/ αισθήματα που εκφράζουν αυτά.
2. Να περιγράψετε σύντομα την εικόνα κάθε προσώπου, με 2-3 επίθετα. Θεωρείτε ότι ο καλλιτέχνης αποδίδει πιστά τον ρόλο τους; Έπειτα να επιχειρήσετε να αποδώσετε γραπτά τις σκέψεις των προσώπων που απεικονίζονται, λαμβάνοντας υπόψη τον ρόλο και την κατάσταση τους.
3. Να επιχειρήσετε να αποδώσετε τις σκέψεις των προσώπων που απεικονίζονται, λαμβάνοντας υπόψη τον ρόλο και την κατάσταση τους. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα ψηφιακό εργαλείο όπως το <https://www.toonytool.com>.

4. Στον πίνακα ο καλλιτέχνης δίνει τον τίτλο “Science and Charity” (Επιστήμη και Φιλανθρωπία). Πώς αντιλαμβάνεστε τη σχέση των δύο αυτών εννοιών; Πιστεύετε πως στις μέρες μας συνδέεται η Επιστήμη με τη Φιλανθρωπία; Και γιατί, κατά τη γνώμη σας, είναι ανάγκη να συμβαίνει κάτι τέτοιο;

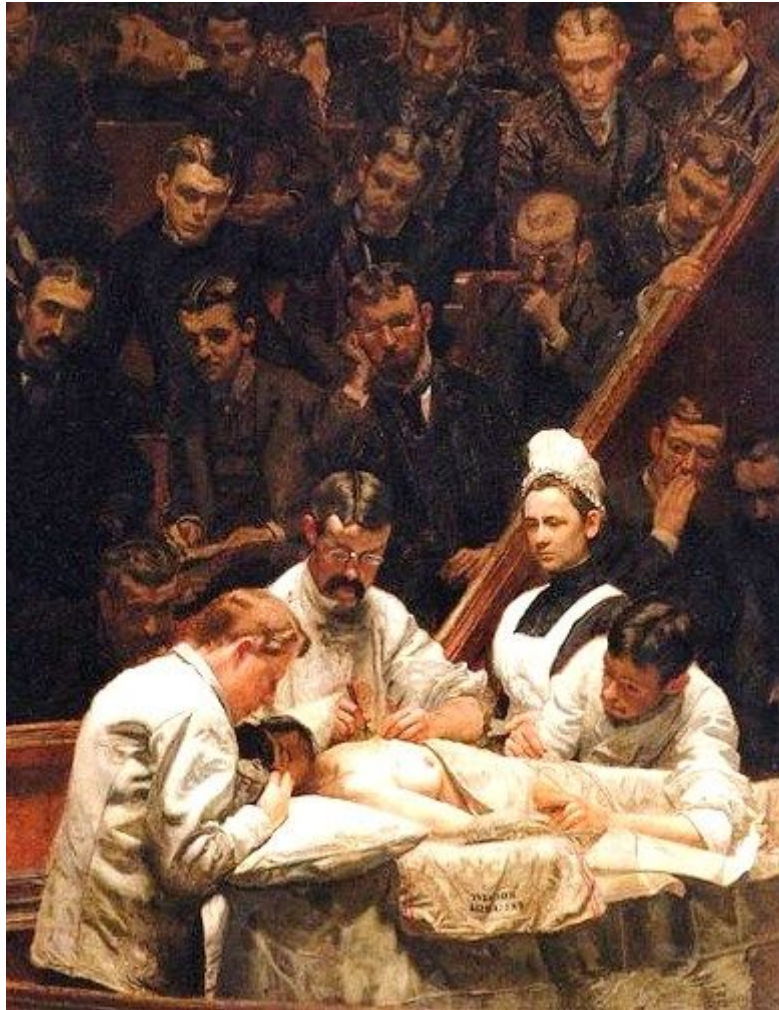
4. “The Gross Clinic” και “Agnew Clinic”, Thomas Eakins

Και δυο πίνακες του Thomas Eakins (1844-1916), ρεαλιστή Αμερικανού ζωγράφου του 19ου και πρώιμου 20ου αιώνα. Οι πίνακες προέρχονται από τη μελέτη και παρατήρηση χειρουργικών επεμβάσεων. Παρατίθενται τα δύο έργα, το “The Gross Clinic”, 1875 και το “Agnew Clinic”, 1889. Και στα δυο ο καλλιτέχνης αναπαριστά μια χειρουργική επέμβαση σε ιατρικό αμφιθέατρο μπροστα σε φοιτητές. Εκτός από τη μελέτη της τέχνης, ο Thomas Eakins είχε σπουδάσει ανατομία στο ιατρικό κολέγιο Thomas Jefferson. Έτσι μια διπλή αφοσίωση, στην Τέχνη και στην Επιστήμη, χαρακτήρισε τη ζωή του.

“The Gross Clinic”, Thomas Eakins

Πηγή: <https://philamuseum.org/calendar/exhibition/gross-clinic-thomas-eakins>

“Agnew Clinic”, Thomas Eakins

Πηγή: <https://rb.gy/lcxfb>

Δραστηριότητες

1. Να περιγράψετε το έργο με τίτλο «Gross Clinic» (τον χώρο, τα πρόσωπα, την πράξη, το χρώμα/ τον φωτισμό). Τι βλέπετε, τι συμβαίνει;
2. Να περιγράψετε το έργο με τον τίτλο «Agnew Clinic» (τον χώρο, τα πρόσωπα, την πράξη, το χρώμα/ τον φωτισμό). Τι βλέπετε, τι συμβαίνει;
3. Οι δύο πίνακες απεικονίζουν επεμβάσεις από διάσημους χειρουργούς της εποχής. Φιλοτεχνήθηκαν με διαφορά 14 χρόνων. Να εντοπίσετε ομοιότητες και διαφορές ως προς τον τρόπο που αποδίδεται το θέμα κάθε φορά (π.χ. πρόσωπα, ενδυμασία, φωτισμός).
4. Ο καλλιτέχνης κατηγορήθηκε για αυτά του τα έργα, γιατί απεικονίζουν την ιατρική μέσα από βίαιες εικόνες. Ως εκ τούτου, τα έργα του δεν ήταν δημοφιλή στην εποχή τους, σε αντίθεση με την αναγνώρισή τους αργότερα. Με βάση την παρατήρηση αυτή, να γράψετε μια κριτική, για ένα από τα δύο έργα που θα επιλέξετε, με γνώμονα τη δική σας ανταπόκριση στο έργο.

5. Σε ένα σύντομο κείμενο επιχειρηματολογίας να απαντήσετε στο ερώτημα αν ο καλλιτέχνης, κατά τη γνώμη σας, μπορεί να απεικονίζει βίαιες και σκληρές σκηνές σε έργα τέχνης, με αφορμή την απόρριψη/ απαξίωση των δύο αυτών έργων του Thomas Eakins.
6. Στη δεξιά πλευρά των έργων, πίσω από τη χειρουργική ομάδα, ο Thomas Eakins τοποθετεί τον εαυτό του. Σε τι, κατά τη γνώμη σας, αποσκοπεί αυτό; Να δώσετε τη δική σας απάντηση σε σχέση με το θέμα που πραγματεύονται τα δύο έργα τέχνης.
7. Η πρόοδος της ιατρικής απεικονίζεται σε πολλά έργα τέχνης, που θεωρούνται οι εικαστικοί οδηγοί της εξέλιξης της Επιστήμης. Να το συζητήσετε στην τάξη σας και να σχολιάσετε την αλληλεπίδραση των δυο αυτών διαφορετικών πεδίων, της Επιστήμης και της Τέχνης. Πώς εξηγείτε την επιλογή ορισμένων καλλιτεχνών να αναπαραστήσουν μια πράξη επιστημονικού ενδιαφέροντος σε έργα τους;